

WYROK

W I M I E N I U

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 czerwca 2017 roku

Sąd Okręgowy w Poznaniu w IV Wydziale Karnym - Odwoławczym w składzie:

Przewodniczący: SSO Małgorzata Ziiolecka (spr.)

Sędziowie: SSO Bożena Ziółkowska

SSO Ewa Taberska

Protokolant: st. sekr. sąd. Aleksandra Kamińska

przy udziale Arkadiusza Dzikowskiego Prokuratora Prokuratury Okręgowej

po rozpoznaniu w dniu 22 czerwca 2017 roku

sprawy **K. R.** o wydanie wyroku łącznego

na skutek apelacji wniesionych przez skazanego i jego obrońcę

od wyroku Sądu Rejonowego w Trzciance z dnia 3 marca 2017 roku, sygnatura akt II K 632/16

I. zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy,

II. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. S. M. kwotę 146,40 złotych brutto tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej skazanemu w postępowaniu odwoławczym,

III. zwalnia skazanego z obowiązku zwrotu Skarbowi Państwa kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze i nie wymierza mu opłaty za II instancję.

/-/Ewa Taberska/ /-/Małgorzata Ziiolecka /-/Bożena Ziółkowska

UZASADNIENIE

W dniu 22 grudnia 2016 roku do Sądu Rejonowego w Trzciance wpłynął wniosek skazanego K. R. o wydanie wyroku łącznego i połączenie kar orzeczonych w sprawach tego Sądu o sygnaturach II K 157/13 i II K 628/15 (wniosek – karty 1 – 3 akt).

Sąd I instancji ustalił, że przed wydaniem wyroku w sprawie II K 157/13, skazany K. R. był dziesięciokrotnie karany, po raz ostatni wyrokiem Sądu Rejonowego w Szamotułach z dnia 28 grudnia 2007 roku w sprawie II K 1603/07. Karę wymierzoną tym wyrokiem, podobnie jak i kary pozbawienia wolności wymierzone wcześniejszymi wyrokami skazany odbył już w całości.

Nadto Sąd I instancji ustalił, że K. R. był skazany następującymi wyrokami:

I. Sądu Rejonowego w Trzciance z dnia 24 kwietnia 2013 roku w sprawie II K 157/13, którym za przestępstwo z art. 288 § 1 k.k. w związku z art. 64 § 1 k.k. popełnione w dniu 23 stycznia 2013 roku oraz ciąg dwóch przestępstw z art. 190 § 1 k.k. w związku z art. 64 § 1 k.k. popełnionych w dniach 23 stycznia 2013 roku wymierzono skazanemu mu karę łączną 1 roku i 2 miesięcy pozbawienia wolności, którą to karę skazany odbył w całości,

II. Sądu Rejonowego w Trzciance z dnia 16 września 2015 roku w sprawie II K 314/15, którym za przestępstwo z art. 244 k.k., popełnione w dniu 1 czerwca 2015 roku wymierzono skazanemu karę 5 miesięcy pozbawienia wolności, którą to karę skazany odbył w całości,

III. Sądu Rejonowego w Trzciance z dnia 30 marca 2016 roku w sprawie II K 573/15, którym za przestępstwo z art. 278 § 1 k.k. i art. 13 § 2 k.k. w związku z art. 278 § 1 k.k. i art. 11 § 2 k.k. w związku z art. 64 § 1 k.k. popełnione w nocy z 13 na 14 września 2015 roku wymierzono skazanemu karę 9 miesięcy pozbawienia wolności, która to karę skazany będzie odbywać w okresie od dnia 6 października 2018 roku do dnia 2 lipca 2019 roku.

IV. Sądu Rejonowego w Trzciance z dnia 10 maja 2016 roku w sprawie II K 628/15, którym za przestępstwo z art. 190 § 1 k.k. w związku z art. 64 § 1 k.k. popełnione w okresie od listopada 2014 roku do 27 października 2015 roku, za przestępstwo z art. 157 § 2 k.k. w związku z art. 64 § 1 k.k. popełnione w dniu 14 września 2015 roku, za przestępstwo z art. 226 § 1 k.k. popełnione w dniu 20 września 2015 roku oraz ciąg trzech przestępstw z art. 244 k.k. popełnionych w dniach 1 lipca, 22 lipca i 5 sierpnia 2015 roku wymierzono skazanemu karę łączną 1 roku i 10 miesięcy pozbawienia wolności, a nadto za przestępstwo z art. 216 § 1 k.k. popełnione w okresie od sierpnia 2014 roku do października 2015 roku wymierzono skazanemu karę grzywny w wysokości 50 stawek dziennych po 10 złotych każda; orzeczoną karę łączną pozbawienia wolności skazany aktualnie odbywa, a jej koniec przypada na dzień 6 października 2018 roku,

Wyrokiem łącznym z dnia 3 marca 2017 roku Sąd Rejonowy w Trzciance, na podstawie art. 569 § 1 k.p.k. i art. 85 § 1 i 2 k.k. i art. 86 § 1 k.k., połączył karę pozbawienia wolności i karę łączną pozbawienia wolności wymierzone skazanemu K. R. wyrokami wskazanymi powyżej w punktach III i IV i wymierzył mu karę łączną 2 lat i 4 miesięcy pozbawienia wolności, przy czym na podstawie art. 577 k.p.k. zaliczył skazanemu na poczet wymierzonej mu kary łącznej pozbawienia wolności zatrzymanie w dniach 25 września 2015 roku i 28 października 2015 roku zaliczone uprzednio na poczet kary łącznej wymierzonej wyrokiem wskazanym powyżej w punkcie IV oraz zatrzymanie w dniu 18 września 2015 roku zaliczone uprzednio na poczet kary wymierzonej wyrokiem wskazanym powyżej w punkcie III.

Natomiast na podstawie art. 572 k.p.k. Sąd Rejonowy umarzył postępowanie w przedmiocie połączenia kar pozbawienia wolności wymierzonych wyrokami wskazanymi powyżej w punktach I i II i kary grzywny wymierzonej wyrokiem wskazanym powyżej w punkcie IV.

Nadto, na podstawie art. 624 § 1 k.p.k. i art 6 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 r. o opłatach w sprawach karnych (Dz.U. z 1983 r., nr 49, poz. 223, z późn. zm.) Sąd Rejonowy zwolnił skazanego od obowiązku zwrotu Skarbowi Państwa kosztów postępowania karnego i nie wymierzył mu opłaty

(wyrok łączny – karta 41 akt, pisemne uzasadnienie – karty 46 – 47 akt)

Wyrok łączny wydany przez Sąd Rejonowy w Trzciance w dniu 3 marca 2017 roku zaskarżył obrońca z urzędu skazanego, zarzucając rażąco niewspółmierność kary wyrażającą się w tym, że pomimo tego, że przestępstwa, za które skazany został K. R., zostały popełnione w krótkich odstępach czasu, a nadto skazany podjął współpracę z organami ścigania i ujawnił istotne informacje o popełnionych przestępstwach, jak również zachowanie skazanego w zakładzie karnym, gdzie odbywa karę oceniane jest jako poprawne, to Sąd I instancji nie zastosował przy wymierzaniu kary łącznej zasady pełnej absorpcji, a zastosował zasadę asperacji.

W konsekwencji powyższego zarzutu obrońca skazanego wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i wymierzenie skazanemu K. R. kary łącznej przy zastosowaniu zasady pełnej absorpcji i o zasądzenie nieuiszczonych nawet w części kosztów obrony z urzędu w postępowaniu odwoławczym.

(apelacja obrońcy – karty 52 – 54 akt)

Wyrok łączny z dnia 3 marca 2017 roku zaskarżył także sam skazany, podnosząc w swej apelacji zarzuty tożsame z zarzutami wskazanymi w apelacji jego obrońcy.

(apelacja skazanego – karta 44 akt)

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacje obrońcy skazanego, jak i samego skazanego, okazały się niezasadne.

Na wstępie wskazać należy, iż w ocenie Sądu Odwoławczego uzasadnienie wyroku Sądu Rejonowego odpowiada wymogom określonym w art. 424 §1 k.p.k. i pozwala na pełną kontrolę prawidłowości rozstrzygnięcia Sądu I instancji.

W pierwszej kolejności Sąd Okręgowy pragnie poświęcić kilka uwag przesłankom warunkującym możliwość wydania wyroku łącznego.

Stosownie do art. 569 § 1 k.p.k., sąd wydaje wyrok łączny w stosunku do osoby prawomocnie skazanej wyrokami różnych sądów, jedynie wtedy, gdy zachodzą warunki do orzeczenia kary łącznej określone w art. 85 k.k. Zgodnie zaś z treścią tego przepisu, sąd orzeka karę łączną, jeśli sprawca popełnił dwa lub więcej przestępstw i wymierzono za nie kary tego samego rodzaju albo inne podlegające łączeniu, przy czym zgodnie z art. 85 § 2 k.k. podstawą orzeczenia kary łącznej są wymierzone i podlegające wykonaniu w całości lub w części kary lub kary łączne za przestępstwa, o których mowa w § 1.

Z kar orzeczonych wobec skazanego K. R. obecnie wykonaniu podlegają jedynie kara wymierzona wyrokiem w sprawie II K 573/15 i kara łączna wymierzona wyrokiem w sprawie II K 628/15. Tym samym zasadnie Sąd Rejonowy przyjął, iż jedynie co do tych dwóch kar zachodzą podstawy do objęcia ich karą łączną.

Podkreślić też należy, że Sąd I instancji analizował niniejszą sprawę także pod kątem zastosowania przepisów rozdziału IX kodeksu karnego w brzmieniu obowiązującym do dnia 30 czerwca 2015 roku. Jednak kary wymierzone skazanemu wyrokami w sprawach II K 157/13 i II K 314/15 nie podlegałyby połączeniu również przy zastosowaniu przepisów o karze łącznej w brzmieniu obowiązującym do dnia 30 czerwca 2015 roku, ponieważ przestępstwa przypisanego skazanemu wyrokiem w sprawie II K 157/13 dopuścił się on już po zapadnięciu wszystkich poprzednich wyroków, którymi został skazany, a przestępstwa przypisanego mu wyrokiem w sprawie II K 314/15 już po zapadnięciu wyroku w sprawie II K 157/13. W tej sytuacji zasadnie Sąd I instancji umorzył postępowanie w przedmiocie połączenia tych kar, podobnie jak i kary grzywny wymierzonej wyrokiem w sprawie II K 628/15.

Przechodząc do rozważań na temat wymiaru kary łącznej w ramach wyroku łącznego, w pierwszej kolejności należy podkreślić, że zarówno w doktrynie, jak i w orzecznictwie, nie budzi wątpliwości, że kryteria łączenia kar w wyroku łącznym określa prawo karne materialne, czyli w tym przypadku art. 86 k.k. Stąd „wskazane w art. 86 § 1 k.k. reguły należy stosować niezależnie od tego, czy sąd dokonuje łączenia węzłem kary łącznej poszczególnych kar wymierzonych w tym samym wyroku, czy też orzeka karę łączną dopiero w odrębnie ferowanym wyroku łącznym (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 stycznia 2000 roku, V KKN 528/99, publ. LEX nr 50981).

Zgodnie z regułami wskazanymi w art. 86 § 1 k.k. sąd wymierza karę łączną w granicach od najwyższej z kar wymierzonych za poszczególne przestępstwa do ich sumy nie przekraczając jednak 20 lat pozbawienia wolności, przy czym zgodnie z art. 85a k.k. orzekając karę łączną, sąd bierze pod uwagę przede wszystkim cele zapobiegawcze i wychowawcze, które kara ma osiągnąć w stosunku do skazanego, a także potrzeby w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa.

W myśl tego przepisu w odniesieniu do kary łącznej obejmującej wyroki o sygnaturze II K 573/15 (III) i II K 628/15 (IV), Sąd I instancji mógł wymierzyć karę w granicach od 1 roku i 10 miesięcy pozbawienia wolności do 2 lat i 7 miesięcy pozbawienia wolności.

W tym miejscu należy zaznaczyć, że z istoty instytucji kary łącznej wynika, że kara ta może być wymierzona przy zastosowaniu zasady absorpcji (pochłonięcia przez karę najsurowszą pozostałych kar), zasady kumulacji (zsumowania kar jednostkowych) lub zasady asperacji, to jest pośredniej pomiędzy absorpcją a kumulacją.

Analizując w niniejszej sprawie wymiar kary łącznej orzeczonej w punkcie 1 zaskarżonego wyroku łącznego, Sąd Okręgowy miał na względzie, że oparcie wymiaru kary na zasadzie absorpcji lub kumulacji traktować należy jako rozwiązanie skrajne, stosowane wyjątkowo i wymagające szczegółowego uzasadnienia. (za: P. Kardas [w:] „Kodeks karny. Część ogólna. Komentarz. Tom I, Wydanie II, pod. red. A. Zolla, Kraków 2004r. s. 1137).

W tym miejscu Sąd Okręgowy przypomina, że kara łączna jest swego rodzaju podsumowaniem przestępczej działalności sprawcy. Zgodnie z obowiązującymi przepisami, w sytuacji stwierdzenia przesłanek do orzeczenia kary łącznej, sąd jest zobligowany do wydania wyroku i nie może odstąpić od orzeczenia kary łącznej. Zaznaczyć nadto trzeba, iż nie ma żadnych podstaw prawnych do twierdzenia, iż wyrok łączny powinien skutkować poprawą sytuacji skazanego. Celem kary łącznej nie jest premiowanie osoby wielokrotnie łamiącej porządek prawny, lecz zapewnienie racjonalnego stosowania kar i środków karnych przez likwidację w postępowaniu wykonawczym ich swoistej, wynikającej z kilkakrotnych skazań, konkurencji.

Nadto wymiar kary łącznej zależy od stopnia związku przedmiotowego i podmiotowego zbiegających się przestępstw.

Mając na względzie przedstawione powyżej zasady wymiaru kary łącznej, Sąd Odwoławczy podziela stanowisko Sądu I instancji wyrażone w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, iż w stosunku do K. R. brak było podstaw do zastosowania zasady pełnej absorpcji. Zasada ta może bowiem znaleźć zastosowanie w tych wypadkach, gdy zachodzi ścisły związek podmiotowy i przedmiotowy między przestępstwami. Przez związek podmiotowo – przedmiotowy rozumie się przede wszystkim podobieństwo rodzajowe zbiegających się przestępstw, motywację i czas popełnienia każdego z nich. (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z 2 lipca 1992r., II Akc 117/92, KZS 192, z. 3-9, poz. 50).

Słusznie zatem Sąd I instancji w uzasadnieniu wydanego orzeczenia podkreślił (koniec strony 2 i strona 3 uzasadnienia – karty 46v i 47 akt) , iż pomimo zbieżności czasowej czynów skazanego, nie ma pomiędzy nimi zbieżności przedmiotowej – sprawa II K 573/15 dotyczyła przestępstw przeciwko mieniu, a sprawa II K 628/15 przestępstw z art. 190 § 1 k.k., z art. 157 § 2 k.k. i z art. 226 § 1 k.k. Nadto zarówno wielokrotna karalność, działanie w warunkach recydywy, jak i odbywanie już kary pozbawienia wolności nie powstrzymały K. R. przed ponownym popełnianiem przestępstw. Przeciwwagą dla tych negatywnych okoliczności nie są zasadniczo pozytywna opinia z Zakładu Karnego, jak i współpraca skazanego z organami ścigania. Nie daje to wystarczających podstaw do wymierzenia K. R. kary łącznej przy zastosowaniu zasady pełnej absorpcji.

Mając na uwadze powyższe stwierdzić zatem należy, iż żadnych zastrzeżeń Sądu Odwoławczego nie wzbudza ukształtowanie wymiaru kary łącznej na zasadzie absorpcji, zaś wymierzona skazanemu w efekcie zastosowania tej zasady kara łączna 2 lat i 4 miesięcy pozbawienia wolności w żadnym mierzonym nie może być uznana za niewspółmiernie surową.

Zgodnie z poglądem wyrażonym w orzecznictwie rażąca niewspółmierność kary zachodzi wówczas, gdy na podstawie ujawnionych okoliczności, które powinny mieć zasadniczy wpływ na wymiar kary, można przyjąć, iż zachodzi wyraźna różnica pomiędzy karą wymierzoną przez Sąd Rejonowy, a karą jaką należałoby wymierzyć w instancji odwoławczej w następstwie prawidłowego zastosowania dyrektyw wymiaru kary, w tym konkretnym przypadku kary łącznej. Zarzut niewspółmierności kary, aby był zasadny, musi dotyczyć rażącej niewspółmierności, a więc nie nadającej się do zaakceptowania (wyrok Sądu Najwyższego w sprawie II KR, publ. OSP z 1995, nr 6, poz. 18).

Mając powyższe na uwadze, to jest zarówno przypomniane zasady orzekania kary łącznej, jak i okoliczności które miał na względzie Sąd I instancji orzekając karę łączną, Sąd Okręgowy stwierdza, że nie znajduje żadnych podstaw do ingerencji w zaskarżone orzeczenie.

Reasumując stwierdzić należy, iż Sąd Okręgowy nie dopatrył się w zaskarżonym wyroku uchybień skutkujących jego uchyleniem bądź zmianą i dlatego utrzymał go w mocy, uznając apelacje skazanego i jego obrońcy za niezasadne i niezaskługujące na uwzględnienie (punkt I wyroku).

W punkcie II wyroku orzeczono o kosztach nieopłaconej obrony udzielonej z urzędu w postępowaniu odwoławczym i zasądzono z tego tytułu od Skarbu Państwa na rzecz adw. S. M. kwotę 146,40 zł brutto tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu w postępowaniu odwoławczym w sprawie o wydanie wyroku łącznego.

Orzeczenie o kosztach uzasadniają przepisy art. 624 § 1 k.p.k. i art. 6 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 roku o opłatach w sprawach karnych. Sąd Okręgowy zwolnił skazanego od obowiązku ponoszenia kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze uznając, iż uiszczenie kosztów byłoby dla skazanego zbyt uciążliwe z uwagi na to, że przebywa on w zakładzie karnym i nie posiada żadnych dochodów.

/Ewa Taberska /Małgorzata Ziiolecka/ /Bożena Ziółkowska/